

Презентація на тему:

Семінарське, практичне, лабораторне заняття

Виконала: студентка групи ФК м-51 (Х-н)

Дементєєвська М.А.

Перевірив: д.п.н., професор

Стрельніков В.Ю.

ПЛАН

Вступ

1. Основні види навчальних занять:

- ? Методика підготовки і проведення семінарського заняття
- ? Лабораторне заняття як форма організації навчання
- ? Практичні заняття як один із видів навчальних занять

Висновки

Дидактичний матеріал

Список інформаційних джерел

Вступ

Здійснення навчання вимагає знання і умілого використання педагогом різноманітних форм організації учбового процесу, їх постійного вдосконалення.

У науці поняття "форма" розглядається як з позиції чисто лінгвістичною так і з позиції філософської. У енциклопедичному словнику поняття "форма" трактує як "зовнішній контур, зовнішній вид, контур предмета". Форма всякого предмета, явища або процесу обумовлена його змістом і у свою чергу чинить на нього зворотний вплив. У філософському словнику поняття "форма" визначається так: форма є внутрішня організація змісту. Форма відбиває систему стійких зв'язків предмета.

Форми організації навчання - це способи побудови учбової роботи в певному порядку об'єднання курсантів і слухачів (потоково-масові, колективні, групові і індивідуальні) і тимчасовому режимі виконання (учбові заняття, самостійна підготовка).

У даній презентації розглядаються основні види учбових занять.

До них відносяться:

- лекції;
- семінари;
- практичні заняття;
- лабораторні заняття.

Ціллю цих занять є легке, правильне та доступне викладання предмету. На лекціях студент знайомиться з теоретичним матеріалом, на семінарах більш обширно розглядає та готує цікавий, на його думку, матеріал з цього предмету.

За допомогою практичних та лабораторних занять студент застосовує вивчений матеріал на практиці, чим закріплює отриманні знання з предмету.

Види навчальних занять:

-
- Лекція
  - Практичне заняття

-
- Семінарське заняття
  - Лабораторне заняття

-
- Індивідуальне заняття
  - Консультація

Методика підготовки і проведення семінарського заняття

Семінар - це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень.

Семінари проводяться з основних і найбільш складних питань (тем, розділів) навчальної програми. Вони мають цільове призначення щодо поглиблення і закріплення знань, отриманих на лекціях, на інших видах занять і у процесі самостійної роботи з навчальною і науковою літературою, а також прищеплення навичок з узагальнення і викладення навчального матеріалу.

Семінари є ефективною формою закріплення теоретичних знань, розвитку пізнавальної активності, самостійності, професійного використання знань у навчальній обстановці.

Види семінарських занять

Вид семінару	Його коротка характеристика
Семінари-бесіди	<ul style="list-style-type: none"> - найпростіша форма семінару, побудована на основі евристичної бесіди (студенти дають відповіді на запитання, що мають проблемний характер і вимагають творчого, продуктивного мислення: "Чому ...?", "Як Ви вважаєте...?", "Чим можна пояснити... ?" тощо); - дискусія (від лат. розгляд, дослідження) є вищим рівнем евристичної бесіди; найбільш поширеними і ефективними є: "круглий стіл", форум, дебати, симпозіум (базуються на обміні думками між усіма учасниками, що привчає студентів самостійно мислити, сприяє розвитку аналітичних навичок, розвиває здатність до виваженої аргументації, обстоювання власної точки зору, адекватно оцінювати себе та поважати думки інших); - може проводитися шляхом розгляду питань у вигляді невеликих доповідей студентів та подальшого обговорення учасниками семінару
Наукові семінари	<ul style="list-style-type: none"> - характеризуються високим рівнем узагальнення знань, умінь, навичок; дидактичні цілі і завдання цього заняття реалізуються шляхом заслуховування і широкого аналізу звітів студентів про проведену науково-пошукову роботу; - проводяться у формі наукових конференцій; на них студенти виступають з доповідями, у яких висвітлюють результати виконаної ними науково-пошукової роботи, підготовки до студентських наукових конференцій тощо
З використанням ігрових ситуацій	<ul style="list-style-type: none"> - проводяться у формі пізнавальної гри за типом телевізійних ігор (наприклад: "Що, де, коли?", "Брейн-ринг", "КВК" та ін.); - ефективним різновидом є рольові ігри, що проводяться у формі наукових конференцій (на них студенти-доповідачі виступають у ролі експертів з того чи іншого питання; їхні доповіді рецензуються і оцінюються групою рецензентів - до 3-х чоловік); студенти, які незгідні з деякими положеннями, висвітленими у доповідях експертів, виступають у ролі опонентів; веде конференцію студент-головуючий, який надає слово усім учасникам гри, підводить підсумки після кожної доповіді, організовує обговорення тощо); - різновидом рольових ігор є прес-конференції (студент, який виконує роль прес-секретаря веде конференцію; студенти-журналісти ставлять запитання експертам з проблем, що винесені на розгляд семінару)
Міжпредметні семінари	проводяться одним або різними викладачами; на них обговорюється навчальна інформація, яка є предметом вивчення декількох дисциплін.

Основне завдання семінарських занять - поглибити і закріпити знання, одержані курсантами (слухачами, студентами) на лекції та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, прищепити їм навички пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, уміння висувати і захищати свої погляди з питань, що розглядаються.

При підготовці й проведенні семінарського заняття викладачу рекомендується спиратися на такі основні методологічні положення:

- ➔ обґрунтована цілеспрямованість теми і мети - постановка проблеми, зв'язок теорії з практикою, майбутньою професійною діяльністю слухачів;
- ➔ продумане планування - виділення вузлових питань теми заняття, обґрунтованість змісту, його новизна і актуальність, використання найновішої наукової літератури;
- ➔ високий організаційно-методичний рівень семінару, що забезпечує активність, відверту дискусію, насиченість змістом, конструктивний аналіз всіх відповідей і питань, ефективність використання навчального часу;
- ➔ раціональний стиль проведення семінару, який допомагає поживленню дискусії, встановленню контакту з учасниками семінару, позитивних взаємовідносин, виключенню байдужості у їх роботі;
- ➔ аргументовані висновки щодо заняття, які мобілізують слухачів та курсантів на подальшу творчу роботу над навчальним матеріалом.

Семінару притаманні чотири основні функції

1. Поглиблення, конкретизація, систематизація знань, набутих на лекціях і під час самостійної роботи.
2. Розвиток навичок самостійної роботи.
3. Заохочення до наукових досліджень.
4. Контроль за якістю засвоєння студентами матеріалу.

Під час оцінювання якості семінарського заняття, а також у ході підготовки до нього доцільно використовувати такі критерії:

1. Цілеспрямованість — висунення проблеми, намагання поєднати теоретичний матеріал з його практичним використанням у майбутній професійній діяльності.
2. Планування — виокремлення основних питань, пов'язаних з профілюючими дисциплінами, наявність новинок у списку літератури тощо.
3. Організація семінару — уміння започаткувати та підтримувати дискусію, конструктивний аналіз усіх відповідей студентів, наповненість навчального часу обговоренням проблем, поведінка самого викладача.
4. Стиль проведення семінару — пошквалений, з постановкою гострих питань, з дискусією або млявий, який не викликає інтересу.
5. Ставлення викладача до студентів — поважне, врівноважене, в міру вимогливе чи байдуже.
6. Ставлення студентів до викладача — поважне чи байдуже, критичне.
7. Управління групою — викладач швидко встановлює контакт з учасниками семінару, впевнено та вільно тримається, взаємодія з групою має педагогічно доцільний характер та охоплює всіх студентів чи, навпаки, робить багато зауважень, розмовляє на підвищених тонах, спирається в роботі на кількох студентів, а інші залишаються пасивними.
8. та висновки викладача — кваліфіковані, доказові, переконливі чи, навпаки, некваліфіковані, неісторичні, не містять теоретичних узагальнень.
9. Записи студентів. Чи ведуть студенти записи систематично, інколи, зовсім не ведуть.

Лабораторне заняття як форма організації навчання

Лабораторне заняття - це проведення студентами за завданням викладача дослідів з використанням приладів, інструментів і інших технічних засобів, тобто це вивчення різних явищ за допомогою спеціального устаткування.

Лабораторні заняття проводяться у виді фронтальних експериментів, лабораторних робіт, практикумів і т.п. Ці заняття часто носять дослідницький характер.

Лабораторні заняття призначені для практичного засвоєння матеріалу. У традиційній освітній системі лабораторні заняття вимагають спеціального устаткування, макетів, імітаторів, тренажерів і т.д. Ці можливості істотно спрощують задачу проведення лабораторного практикуму за рахунок використання мультимедійних технологій, імітаційного моделювання і т.д. Віртуальна реальність дозволяє продемонструвати тим хто навчається явища, що у звичайних умовах показати дуже складно чи взагалі неможливо.

Порядок підготовки лабораторного заняття:

- вивчення вимог програми дисципліни
- формулювання мети і завдань лабораторного заняття
- розробка плану проведення лабораторного заняття
- підбір змісту лабораторного заняття
- розробка необхідних для лабораторного заняття карт інструкцій
- моделювання лабораторного заняття
- перевірка спеціалізованої лабораторії на відповідність санітарно-гігієнічним нормам, вимогам по безпеці і технічній естетиці
- перевірка кількості лабораторних місць, необхідних і достатніх для досягнення поставлених цілей навчання
- перевірка матеріально-технічного забезпечення лабораторних занять на відповідність вимогам програми дисципліни

Порядок проведення лабораторного заняття:

1. Ввідна частина:

- вхідний контроль підготовки студента;
- ввідний інструктаж (знайомство студентів із змістом майбутньої роботи, аналіз карт інструкцій, технологічною документації, показ способів виконання окремих операцій, нагадування окремих положень по техніці безпеки, попередження про можливі помилки).

3. Завершальна частина:

- оформлення звіту про виконання завдання;
- завершальний інструктаж (підведення підсумків виконання учбових завдань, розбір допущених помилок і виявлення їх причин, повідомлення результатів роботи кожного, оголошення про те, що необхідно повторити до наступного заняття).

2. Основна частина:

- проведення студентом лабораторної роботи;
- поточний інструктаж (повторний показ або роз'яснення (у разі потреби) викладачем виконавських дій, предмету, що являються, том інструктажі).

Підсумкова оцінка ставиться в журналі обліку лабораторних робіт і враховується при виставленні семестрової підсумкової оцінки з даної дисципліни.

Наявність позитивних оцінок, одержаних студентом за всі лабораторні роботи, є необхідною умовою його допуску до семестрового контролю з дисципліни.

Практичні заняття як один із видів навчальних занять

Практичне заняття - це форма навчального заняття, де викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно до сформульованих завдань. Головна мета практичного заняття це набуття практичних умінь і навичок.

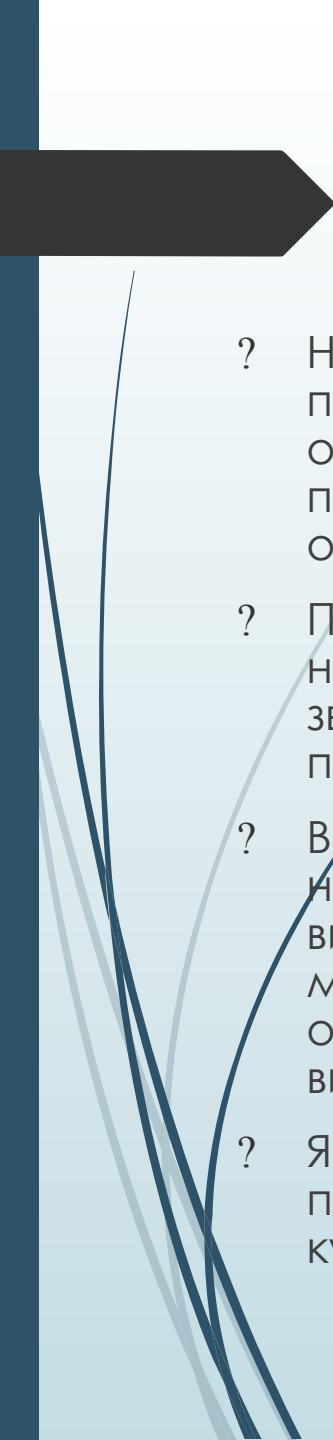
Основним завданням цього заняття є:

- ? підготовка до самостійного виконання практичних завдань;
- ? підготовка студентів до контрольних робіт;
- ? набуття вмінь застосування теоретичних знань на практиці;
- ? підготовка студентів до майбутньої практичної діяльності тощо. Структура практичних занять досить різноманітна: формування умінь та навичок; формування самостійної діяльності; застосування знань; проблемне заняття тощо).

Практичні заняття можуть проводитися в аудиторії і в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання та обчислювальною технікою. Практичне заняття, у разі необхідності, може проводитися з половиною академічної групи. Такий поділ повинен бути обумовлений у робочих навчальних планах.

Організація практичних занять охоплює три основні етапи: підготовка до заняття, проведення заняття і робота зі студентами після занять.

- ? Підготовка до занять передбачає визначення їх тематики, розробку планів занять, визначення мінімуму обов'язкової для вивчення літератури, методичних рекомендацій. Проведення ПЗ базується на попередньо підготовленому методичному матеріалі - тести для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями; комплекти завдань різної складності для роботи з ними на занятті. Цей матеріал готує викладач (асистент), якому доручено проведення ПЗ, за узгодженням з лектором даної навчальної дисципліни. Основна мета цих занять полягає в поглибленні, закріпленні і перевірці знань студентів з найбільш важливих і складних тем, вивченні практичного досвіду.
- ? Заняття в аудиторії починається коротким (5 - 7 хв.) вступним словом викладача, у якому підкреслюється значення теми для практики, її особливість у системі курсу.

-
- ? На практичному занятті студенти під керівництвом викладача глибоко і всебічно обговорюють питання теми. Для посилення активності і закріплення знань викладач повинен залучати до участі в обговоренні теоретичних і практичних питань якомога більшу кількість студентів. Це досягається постановкою додаткових питань, спрямованих на розкриття, деталізацію різних аспектів основного питання, особливо практичного досвіду, складних ситуацій.
  - ? Після обговорення кожного питання викладачу доцільно дати оцінку виступів, акцентувати увагу на найбільш суттєвих положеннях, проблемах і можливих варіантах їх вирішення. Особлива увага звертається на ті питання, в яких йдеться про роль і значення досвіду роботи в органах Державної податкової адміністрації, у вирішенні актуальних проблем.
  - ? Велику користь на практичних заняттях дають розв'язування задач за методом конкретних ситуацій на основі первинних матеріалів та складання і розв'язування кросвордів. У кінці заняття викладач виставляє студентам оцінки за ступінь активності при обговоренні питань, за глибину засвоєння матеріалу, а також за належне виконання індивідуальних завдань і вміння використовувати отриманий матеріал. Оцінки, одержані студентом на практичних заняттях, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної дисципліни.
  - ? Якщо студент пропустив заняття або під час занять не показав відповідних знань, йому призначається індивідуальна співбесіда як одна з форм контролю за засвоєнням навчального курсу.

Дидактичний матеріал

1

Тест 1. Форма навчального заняття, на якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань це:

- а. семінарське заняття
- б. лабораторна робота
- в. практичне заняття
- г. колоквіум

Тест 2. Зі скількох частин складається порядок проведення лабораторного заняття:

- а. 2
- б. 3
- в. 5
- г. 7

Тест 4. Організація якого заняття охоплює етапи: підготовка, проведення, робота зі студентами після заняття:

- а. семінарське
- б. лабораторне
- в. практичне
- г. індивідуальне

Тест 3. У енциклопедичному словнику поняття «форма» трактують як:

- а. внутрішній контур, вид
- б. зовнішній контур, вид
- в. сам предмет
- г. нічого з переліченого

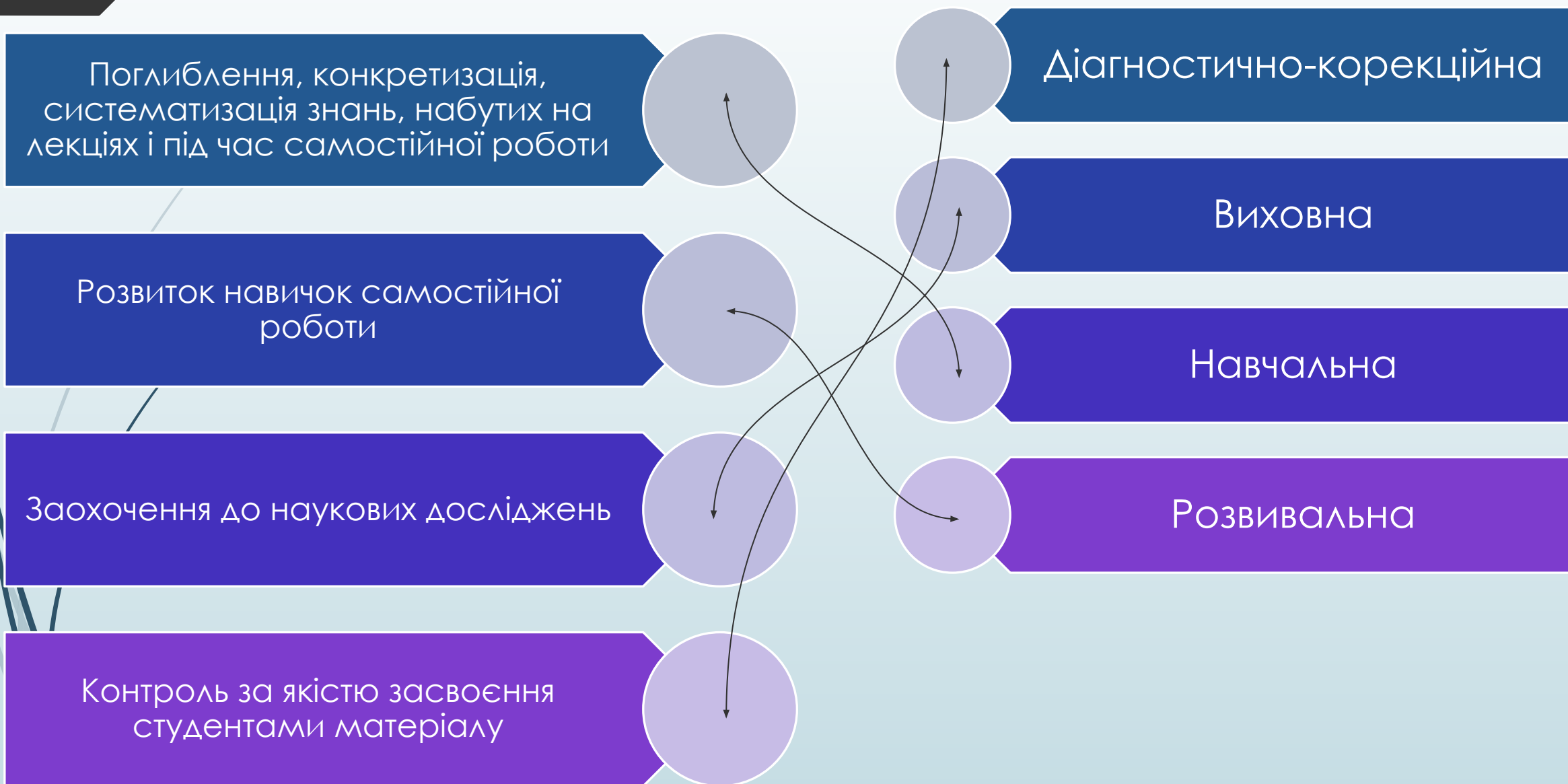
2

Дати відповідь на наступні питання:

- ? Основні види навчальних занять?
- ? Чим відрізняються практичні від лабораторних занять?
- ? Назвіть етапи проведення практичних занять?
- ? Що таке «семінар», види семінарів?

3

Встановити відповідність між чотирьма функціями семінарського заняття та їх визначенням

Список інформаційних джерел

- ? Батышев С.Я. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. - 2_е изд., перераб. и доп. / С.Я. Батышев. - М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 1999. - 904 с
- ? Білоус В.Г., Горюнова Л.І., Цимбалюк С.Я. Основи організації та методики викладання у вищій школі: Навчально-методичний посібник. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. - 247 с.
- ? Зязюн І.А. Неперервна освіта: концептуальні засади і сучасні технології. - Харків, ХДПУ, 2002. - 259 с.
- ? Кругликов Г.И. Методика профессионального обучения с практикумом. Уч. пособие для студ. вузов - М.: Изд. центр «Академия», 2005 - 288 с.
- ? Наумченко И.Л. Методология и методика семинара. - М.: Наука, 2000. - 80 с.